

Utbildningsvetenskaplig kärna för förskollärare I Core of Educational Science for Preschool Teachers I

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 11FK10

Version: 4.2

Fastställd av: Utbildningsutskottet 2014-01-22

Gäller från: VT 2013

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (G1N)

Utbildningsområde: Undervisning 57%, Verksamhetsförlagd utbildning 43%

Ämnesgrupp: Pedagogik

Förkunskapskrav: Studenten ska vara antagen till Förskollärarytbildning, 210 högskolepoäng, vid Högskolan i Borås.

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Utifrån aktuell forskning sätter delkursen in utbildning, lärande, och läroplaner i ett historiskt och nutida makroperspektiv och att synliggöra förskollärares samhällsuppdrag. I delkursen introduceras centrala teorier kring lek, lärande och utveckling. Makroperspektivet relateras också till mänskliga rättigheter samt demokrati- och värdegrundsfrågor. Jämställdhetsfrågor och jämlikhetsfrågor belyses med särskild betoning på kön, klass och etnicitet. Delkursen behandlar specialpedagogikens villkor och grunder, och problematiserar inkludering och exkludering. Delkursen introducerar i vetenskapligt skrivande och studenten skriver en text med krav utifrån den vetenskapliga texttypens konventioner, till exempel ifråga om referenshantering. Studenten ges utförlig återkoppling på struktur, ordval och språklig korrekthet. Studentens vetenskapliga kunskaper prövas också i seminarier. Som en del i den vetenskapliga skolningen genomför studenten en intervju. I samarbete med Bibliotek och läranderesurser vid Högskolan i Borås sker en föreläsning och workshop kring informationssökning. Högskolans särskilda satsning på digitala lärprocesser introduceras.

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Delkursen går från den tidigare kursens makroperspektiv till att också inta ett verksamhetsnära perspektiv med tydlig didaktisk koppling till aktuell forskning om utveckling, lek, lärande och lärandemiljöer. Under delkursen diskuteras förhållnings- och arbetssätt som bygger på forskning och teorier om barns utveckling och lärande. Samspelets och kommunikationens betydelse för lärandet uppmärksammas. Kognitiv och social utveckling fokuseras och särskild uppmärksamhet ägnas den språkliga utvecklingen inklusive flerspråkighet. Observation som vetenskaplig metod belyses. Med utgångspunkt i läroplanen behandlas det urval av aktiviteter förskollärare gör i sin yrkesroll, hur de organiserar lärandemiljöer samt hur verksamheten kan utvärderas. Samtliga aspekter diskuteras utifrån ett mångfalds- och inkluderingsperspektiv. Vidare lyfts i delkursen estetiska uttrycksformer och användning av digitala verktyg. Exempel på detta är hur ljud- och bildbehandling kan stödja lärprocessen. Kunskaper om regler kring digital publicering, upphovsrättsregler, personuppgiftslagen samt etiska aspekter på dokumentationsarbete behandlas. Studenten gör en kortare sammanhängande VFU- period med det övergripande syftet att bekanta sig med och ta ställning till sitt yrkesval. Före VFU skall studenten ta del av gällande sekretessregler.

Mål

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Studenten skall efter avslutad delkurs kunna

- redogöra för centrala teorier gällande utbildning och läroplaner i relation till ideologi, samhälle, fostran och individ
- beskriva förskolans och skolväsendets historia och framväxt med särskilt fokus på förskolans organisation, villkor och samhällsuppdrag
- redogöra för hur synen på kunskap och lärande har förändrats över tid och hur detta har kommit till uttryck i olika styrdokument och policytexter för förskolan

- redogöra för och ta ställning till förskolans värdegrund, grundläggande demokratiska värderingar samt mänskliga rättigheter
- beskriva, kritiskt granska och dra slutsatser om hur bland annat klass, kön/genus och etnicitet påverkar människors villkor och identiteter i förskolan
- redogöra för hur synen på barn i behov av särskilt stöd har förändrats över tid samt beskriva hur verksamheten i förskolan kan vara inkluderande respektive exkluderande
- exemplifiera vad läroplansteoretiska aspekter på urval, organisation och bedömning kan innebära på en utbildningspolitisk nivå för förskolan
- redogöra för teorier gällande lärande och utveckling ur ett individ-, grupp- och samhällsperspektiv
- använda och argumentera utifrån vetenskapliga texter
- använda för utbildningen centrala digitala redskap
- planera, genomföra och redovisa intervjuer gällande yrkesrollen
- söka och identifiera olika publikationer med fokus på vetenskapliga artiklar samt motivera val av vetenskaplig artikel
- skriva och bearbeta en text enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm och använda korrekt källhänvisningsteknik

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna

- redogöra för centrala teorier om kunskap, lärande och barns utveckling med särskilt fokus på lek och kreativitet och hur dessa kan omsättas i pedagogisk praktik med barn
- exemplifiera och jämföra didaktiska val som gäller planering, genomförande, analys och uppföljning av estetiska uttryckssätt och språkutveckling
- redogöra för teorier om språkutveckling, flerspråkighet och andraspråksutveckling samt didaktiska konsekvenser för dessa
- förklara och precisera hur man som förskollärare kan följa upp och analysera barns lärande och utveckling
- motivera och värdera hur digitala verktyg kan användas i undervisning
- redogöra för etiska och juridiska aspekter på digital publicering och upphovsrätt
- använda observation som en vetenskaplig metod för att studera verksamhet i förskola samt analysera och kritiskt granska processen
- ta ställning till sitt yrkesval i en sammanhängande verksamhetsförlagd utbildning i förskola
- visa vuxenansvar, etablera kontakt med barnen och leda enskilda moment i den verksamhetsförlagda utbildningen i förskola
- uttrycka sig korrekt enligt svensk skriftspråksnorm

Undervisningsformer

Föreläsningar, seminarier, workshops samt verksamhetsförlagd utbildning.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Individuell skriftlig tentamen, individuella skriftliga inlämningsuppgifter, seminarier, samt muntliga presentationer.

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Individuella skriftliga tentamina, skriftliga och muntliga redovisningar samt närvaro på och omdöme från VFU.

När det gäller den verksamhetsförlagda utbildningen har studenten rätt att genomgå två praktiktillfällen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Före starten av delkurs 2 inbjuds studenterna till kursplaneringsmöte och vid respektive delkursslut genomförs en individuell skriftlig utvärdering. Utvärdering sker kontinuerligt muntligt under kursens gång. Resultatet av utvärderingarna är vägledande för utveckling av kommande kurser och delges studenterna genom kursens kursrapport som publiceras på Institutionen för pedagogiks hemsida.

Övrigt

Kursen ingår i Förskollärarytbildning, 210 hp.

Kursplanen är fastställd första gången av Lärarutbildningsnämnden 2011-06-14.

Bilaga: Litteraturlista för Utbildningsvetenskaplig kärna för förskollärare I (11FK10)

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och

demokratiska grunder, 15 hp

Litteratur som är återkommande markeras med *

Dimenäs, Jörgen (red.) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket – vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber (Kap. 4; s. 47-69, 22 s) *

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur (s. 9-25, s. 27-38, s. 39-59, s. 89-111) (73 s) *

Forssell, Anna (red.) (2011). *Boken om pedagogerna*. Stockholm: Liber (kap 3, 12, 13; s. 78-107, 286-343) (ca 88 s)

Gannerud, Eva & Rönnerman, Karin (2007). *Att fånga lärares arbete: Bilder av vardagsarbete i förskola och skola*. Stockholm: Liber (179 s)

Hedlin, Maria (2006). *Jämställdhet: en del av skolans värdegrund*. Stockholm: Liber (125 s)

Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2011). *Utvecklingspsykologi*. 3., rev. utg. Stockholm: Natur och Kultur (kap. 1-2, s. 19-76) (58 s) *

Jonsdottir, Fanny (2007). *Barns kamratrelationer i förskolan*. Malmö: Malmö högskola (Kap. 3 och 8) (45 s)

Lappalainen, Sirpa (2003). Celebrating internationality: Constructions of nationality at preschool. I Beach, Dennis, Gordon, Tuula, & Lahelma, Elina (red.) *Democratic Education: Ethnographic Education*. London: The Tufnell Press (s. 80-91) (12 s)

Lunneblad, Johannes (2009). *Den mångkulturella förskolan: motsägelser och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur (146 s)

Lärarförbundet och Lärarnas riksförbund (2006). *Yrkesetik i vardagen ett fördjupningsmaterial*. (12 s)

Läroplan för förskolan Lpfö 98: reviderad 2010. (2010). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442> (16 s) *

Odenbring, Ylva (2010). *Kramar, kategoriseringar och hjälpfröknar. Könskonstruktioner i interaktion i förskola, förskoleklass och skolår ett*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet
Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2077/22144> (s. 93-105, 109-130) (35 s)

Orlenius, Kennert & Bigsten, Airi (2006). *Den värdefulla praktiken. Yrkesetik i pedagogers vardag*. Stockholm: Runa förlag (157 s)

Riddersporre, Bim, & Persson, Sven (red.) (2010). *Utbildningsvetenskap för förskolan*. Stockholm: Natur & Kultur (kap. 1-3, 5; s. 21-82, 101-120) (82 s) *

Sandberg, Anette (red.) (2009). *Med sikte på förskolan - barn i behov av stöd*. Lund: Studentlitteratur (kap. 1-2; s. 17-54) (37 s) *

Svenska skrivregler. (2008). Stockholm: Liber (s. 18-21 s. 24-27, s. 52-54, s. 132-133, s. 155-157) (16 s) *

TAM-Arkiv, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, SFHL & Stiftelsen SAF (2010). *Lärarnas historia*. [Lärobjekt].
Tillgänglig: <http://www.larnashistoria.se/> [2011-10-18] (ca 30 s)

Test, Joan (2006). Infant and toddler teachers as transmitters of culture. *International Journal of Early Childhood*, vol. 38, no. 1 (s. 47-63) (17 s)

Referenslitteratur

Rienecker, Lotte & Stray Jørgensen, Peter (2012). *Klara dina studier!: handbok för studenter på universitet och högskola*. 1. uppl. Malmö: Liber (270 s)

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Litteratur som är återkommande markeras med *

Bengtsson, Hans & Svensson, Krister (2011). *Ansvar och sekretess i förskola, skola och fritidshem*. Stockholm: Liber (s. 305-339) (35 s)

Brodin, Mariann & Hylander, Ingrid (1998). *Att bli sig själv*. Stockholm: Liber (128 s)

Dimenäs, Jörgen (red.) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket – vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber (s. 30-46) (16 s) *

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur (209 s)*

Erdis, Mare (2011). *Juridik för pedagoger*. 5. uppl. Lund: Studentlitteratur, kap 10 (6 s)

Giske, Rune, Tjensvoll, Magrethe & Dyrstad, Sindre M. (2009). Fysisk aktivitet i barnehagen Et casestudium av daglig fysisk aktivitet i en avdelning med 5-åringar. *Nordisk Børnehaveforskning*. Vol. 3, no. 2 (s. 53-62) (10 s)

Gupta, Amita (2009). Vygotskian perspectives on using dramatic play to enhance children's development and balance creativity with structure in the early childhood classroom. *Early Child Development and Care*. Vol. 179, no. 8 (s. 1041-1054) (14 s)

Klerfelt, Anna (2010) "Anna Klerfelt undersöker yngre barns IT-användning" Artikel (2 s) samt film (7 min)
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/skolutveckling/itiskolan/rapporter/steps>

Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2011). *Utvecklingspsykologi*. 3., rev. utg. Stockholm: Natur och kultur (365 s) *

Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red.) *Leka för att lära: utveckling, kognition och kultur*. Lund: Studentlitteratur. (kapitel 2-5, 9; s. 29-92, 145-162) (82 s)

Läroplan för förskolan Lpfö 98: reviderad 2010. (2010). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442> (16 s) *

Riddersporre, Bim & Persson, Sven (red.) *Utbildningsvetenskap för förskolan*. Stockholm: Natur & kultur. (s. 21-38, 192-207, 229-252) (58 s) *

Sandberg, Anette (red.) (2009). *Med sikte på förskolan: barn i behov av stöd*. Lund: Studentlitteratur (kap. 4, s. 77-91) (14 s) *

Svenska skrivregler (2008). 3., [utök.] utg. Stockholm: Liber (263 s) *

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön. Från ord till mening*. Lund: Studentlitteratur (kap. 1-4, 9) (126 s) *

Wedin, Åsa (2011). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur (146 s)